

Curs: 2007-2008

Codi: 23157

Assignatura: **Formació i Actualització de la Funció Pedagògica**

Titulació: **Pedagogia**

Impartida: Primer semestre, al matí; segon semestre, a la tarde.

Dirigida: Alumnes de pedagogia de tercer curs.

Crèdits: 4 crèdits (3,5 ECTS)

Departament: Pedagogía Sistemática i Social.

Professor: **José Antonio Jordán**

### 1) **Objectius d'aprenentatge de la assignatura.**

1.1.- Prendre consciència del que significa ser pedagog en el món contemporani.

1.2.- Analitzar la necessitat d'actuar amb competència pedagògica, com a professional de l'educació, dins d'un marc de treball interdisciplinar.

1.3.- Conèixer i assumir les principals implicacions pràctiques de diferents qüestions ètiques de les professions educatives.

### 2) **Blocs temàtics i organització dels continguts.**

2.1.- Aclariments epistemològics al voltant de la pedagogia.

a) Evolució dels sabers educatius.

b) El saber pròpiament pedagògic.

2.2.- La funció pedagògica.

a) Funció pedagògica i competència pedagògica.

b) La funció pedagògica en les diferents professions educatives.

2.3.- Codis deontològics.

a) Concepte i criteris de fonamentació.

b) Utilitat i límits d'aquests codis.

c) Deontologia i ètica professional.

d) Elaboració de codis operatius.

e) Aclariment pràctic de normes deontològiques.

2.4.- Àmbits d'aplicació de la Ètica Professional.

a) Ètica de l'avaluació educativa.

b) Ètica i valors controvertits.

c) Ètica i llibertat acadèmica.

d) Ètica i influència tàcita dels educadors.

f) Professionals ètics.

### **3. Avaluació.**

L'avaluació serà, en primer lloc, una prova escrita sobre un tema del programa i sobre un subtema d'un llibre bàsic de la matèria de l'assignatura. Aquesta prova tindrà un valor d'un 60% de l'avaluació total del curs. La part corresponent al programa valdrà un 35% i la del llibre obligatori d'un 25%. En segon lloc, l'avaluació tindrà present la qualitat de la participació en els seminaris i grups de debat, així com les aportacions escrites (mapes conceptuals personals, síntesis grupals...) corresponents a les lectures dels articles necessaris per a la resolució dels casos que es treballin. Aquesta segona part de l'avaluació tindrà un valor d'un 40%.

#### 3. 1.- Criteris d'avaluació de la "prova escrita":

- Continguts teòrics de l'assignatura, oportunament raonats: 50%
- Continguts raonats del llibre obligatori de lectura: 40%
- Redacció i expressió escrita: 10%

#### 3. 2.- Criteris d'avaluació dels "seminaris i grups de discussió":

- Participació: 15%
- Elaboració de mapes conceptuals comentats: 40%
- Exposició per petits grups: 20%
- Elaboració de síntesis al voltant dels casos pràctics: 30%
- Expressió oral: 10%

### **4.- Fonts d'informació bàsica.**

4. 1.- L'estudiant tindrà la possibilitat d'elegir un llibre de lectura entre tres que s'oferiran com a recomanats. Aquest llibre serà de lectura obligatoria.

4.2.- Es donaran dos o tres dossier d'articles vinculats amb el contingut dels apartats últims, amb la finalitat de llegirlos i fer classes practiques a partir d'aquests materials.

4.3.- A més, aquesta assignatura funcionarà amb el recurs del Campus Virtual. En aquest espai els estudiants trobaran materials (materials complementaris a les explicacions fetes a classe, exposicions fetes pels diferents grups d'alumnes, forums temàtics, etc.)

### **5. Bibliografia recomanada.**

#### 5.1.- Bibliografia de lectura obligatoria

Hansen, D. (2001): *Llamados a enseñar*, Idea-Books, Barcelona.  
Van Manen, M. (1998): *El tacto en la enseñanza*, Paidós, Barcelona.

#### 5.2.- Bibliografia bàsica de consulta

Aguera, I. (2001): *Memorias de una maestra*, Desclée de Brouwer, Bilbao.  
Altarejos, F.; Ibáñez-Martín, J.A.; Jordán, J.A.; Jover, G. (1998): *Ética docente*, Ariel, Barcelona.

- Burgess, R.G. (Ed.) (1989): *The Ethics of Educational Research*, The Falmer Press, London.
- Campbell, E. (2003): *The Ethical Teacher*, Open University Press, Maidenhead (Philadelphia).
- Cela, J.; Palou, J. (2005): *Carta a los nuevos maestros*, Paidós, Barcelona.
- Cortina, A.; Conill, J. (eds.) (2000): *Diez palabras en ética de las profesiones*, Editorial Verbo Divino, Estella.
- Esteban Bara, F. (2005): *Excelentes profesionales y comprometidos ciudadanos*, Desclée de Brouwer, Bilbao.
- Gros, B.; Romaña, T. (1995): *Ser profesor. Palabras sobre la docencia universitaria*. PPU, Barcelona.
- Hansen, D.T. (2001): *Llamados a enseñar*. Idea-Books. Barcelona.
- Hansen, D. T. (2002): *Explorando el corazón moral de la enseñanza*, Idea-Books, Barcelona.
- Haynes, F. (2003): *Ética y escuela*, Gedisa, Barcelona.
- Heler, M. (2000): *Cuestiones ético-profesionales de la actividad docente: la cuestión de la autoridad*, Editorial Universitat de Lleida, Lleida.
- Imbernón, F. (Coord.): *Vivencias de maestros y maestras*, Grao, Barcelona.
- Jackson, Ph.(1999): *Enseñanzas implícitas*, Amorrortu, Buenos Aires.
- Jackson, Ph.; Boostroom, R.E; Hansen, D.T.. (2004):*La vida moral en la escuela*, Amorrortu Editores, Buenos Aires.
- Koehn, D. (1994): *The Ground of Professional Ethics*, Routledge, London.
- Korzak, J. (2000): *Com estimar l'infant*. Eumo Editorial, Vic (Barcelona).
- Puig, J. Ma. (2001): *Tarea de educar*, Editorial Celeste, Barcelona.
- Salguero, M. (1997): *Libertad de cátedra y derechos de los centros educativos*, Ariel, Barcelona.
- Tomlinson, A. (2001): *La clase diversificada*. Octaedro, Barcelona.
- Touriñán, J. M. (1987): *Estatuto del profesorado. Función pedagógica y alternativas de formación*, Escuela Española, Madrid.
- Touriñán, J. M. (1990): «La profesionalización como principio del sistema educativo y la función pedagógica», *Revista de Ciencias de la Educación*, nº 141, pp. 9-23.
- Trilla, J. (1992): *El profesor y los valores controvertidos*, Paidós, Barcelona.
- Van Manen, M. (1998): *El tacto en la enseñanza*, Paidós, Barcelona.
- Van Manen, M.; Levering, B. (1999): *Los secretos de la infancia. Intimidad, privacidad e identidad*, Paidós. Barcelona.
- Van Manen, M. (2004): *El tono en la enseñanza*, Paidós, Barcelona.
- Vasquez-Bronfman, A.; Martínez, I. (2006): *La resiliencia invisible. Infancia, inclusión social y tutores de vida*, Gedisa, Barcelona.
- Varios (2005): *30 Retratos de Maestras. De la Segunda República hasta nuestros días*. Cuadernos de Pedagogía. Barcelona.
- Vera, J.; Esteve, J. M. (Coords.) (2001): *Un examen a la cultura escolar*, Octaedro, Barcelona.
- Wanjiru, C.W. (1995): *La ética de la profesión docente*, Eunsa, Pamplona.

### 5.3.- Bibliografía complementària recomanada

- Béjar, H. (2000): *El mal samaritano*, Anagrama, Barcelona.
- Esteve, J. M. (1983): “La educación y su red nomológica”; en AA. VV. (1983): *Teoría de la educación (I) (El problema de la educación)*, Ediciones Límites, Murcia, pp. 9-25.
- Elliot, J. (1972): “Los valores del profesor neutral”, en Bridges, D., Scrimshaw, P. (Compiladores) (1979): *Valores, autoridad y educación*, Ed. Anaya, Madrid, pp.119–137.
- Etxeberria, X. (2004): *Ética de la ayuda humanitaria*, Desclée de Brouwer, Bilbao.

- Gómez Cambres, Gr. (2000): *La vocación de maestro. La aurora de la razón poética*, Editorial Ágora, Málaga.
- Hoyuelos, A. (2004): *Ética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi*, Octaedro, Barcelona.
- House, E. R. (1994): *Evaluación, ética y poder*, Morata, Madrid.
- Hortal, A. (2002): *Ética general de las profesiones*, Desclée de Brouwer, Bilbao.
- Ibáñez-Martín, J. A. (1989): “Libertad y libertades”; en AA.VV. (1989): *Filosofía de la educación hoy*, Vol 1, Dykinson, Madrid, pp. 131-140.
- Jordán, J.A. (1988): “Reflexiones sobre la relación entre la madurez de la Pedagogía y la calidad de la educación”, *Revista Española de Pedagogía*, nº 181, pp. 543-552.
- Jover, G. (1995): “Ámbitos de la deontología profesional docente”, *Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria*, Vol. 3, pp. 75-92.
- Korzak, Janusz (1998): *Cómo amar a un niño*, Editorial Trillas (México)
- Livsey, R. C.; Palmer, P. J. (1999): *The Courage to Teach, A Guide for Reflection and Renewal*, Jossey-Bass, San Francisco.
- Nucci, L. P. (2004): *La dimensión moral en la educación*, Desclée de Brouwer, Bilbao
- Lozano, J. M. (1997): *Ética de la empresa*, Trotta, Madrid.
- Palmer, P. J. (1998): *The Courage to Teach: Exploring the Inner Landscape of a Teacher's Life*, Jossey-Bass, San Francisco.
- Penn,A. (2004): *El milagro de Anna Sullivan*, DVD.
- Reboul, O. (1981): *El adoctrinamiento*, Ed “El Ateneo”, Buenos Aires.
- Touriñan, J. M. (1987): *Teoría de la educación*, Anaya, Madrid.
- Wanjiru. C. W. (1995): “Noción y desarrollo del concepto de libertad académica en el marco de los fines y medios educativos”; en Wanjiru. C. W. (1995): *La ética de la profesión docente*, Eunsa, Madrid, pp. 398-414.